

Inatsisartunut ilaasortaq Aaja Chemnitz Larsen, Inuit Ataqaṭigiit
MAANI

§ 37 naapertorlugu apeqquteqaammut nr. 2015-069-imut AACL; Placering på opgørelse fra Fraser Institute-mit naatsorsuinerup inissinneqarnissaa, akissuteqaat

Inatsisartut suleriaasianni § 37 naapertorlugu apeqqutit matuma kingulianiittut, Naalakkersuisunut saqqummiuppatit, taakkualu matumuuna akissuteqarfigineqarput.

1. Fraser Institute-p nunanik naalagaaffittut aatsitassarsiorfiusutut nalunaarsuineru Naalakkersuisut qanoq pingaartitsigivaat?

Akissut:

Misissuinermi sumiluunniit nunatut nalilerneqaralaruttaluunniit, sapinngisamik pitsaanerpaamik inissinneqarnermik angusaqarnissaaq soorunami kissaatiginartarpoq. Tamanna aamma Fraser Institutep ukiumoortumik misissuineranut "Survey of Mining Companies"-imut tunngatillugu atuuppoq. Ingerlatseqatigiiffiit aatsitassannik misissuinermik paaanermillu suliaqartut aamma aningaasalersuinikkut aningaasaliisartut Kalaallit Nunaannik nunatut aatsitassarsiorfissatut pilerinaateqartutut isiginninnissaasa qulakkeernissaat soorunami Naalakkersuisut pingaartippaat.

Institutep misissuinerani kinguarierneq, taannaannaq isigalugu, ingerlaannaq aatsitassarsiorfiutiqatigiiffiit nunatsinni maani aningaasaleerusussuseqarnerannut sunniuteqarnerlussanngitsoq Naalakkersuisut naliliipput. Taamaattoq tunngaviusut suut pitsaanngitsumik naliliinermik malitseqarsimanersut eqqarsaatigalugu misissuineq soqutiginarpoq – pissutsit Kalaallit Nunaata nunatut aatsitassarsiorfissatut pilerinaateqarneranik qulakkeerisinnaasut sioqquaaraluni misissoqqissaarnissaannut iliuseqarfiginissaannullu nalilersuineq aalajangiisuulluinnartumik pingaaruteqarpoq.

Misissuineq aatsitassarsiorfiutiqatigiiffiit inuiaqatigiinni allannguutinut qisuariarnerannut tarrarsuutitut atorneqarsinnaavoq, taamaalillunilu kinguarierneq pissutsit ilaasa allannguuteqarsimanerannut takussutissatut isigineqarsinnaasooq ilimanarpoq.

Misissuinerup inerneru erseqqinnerusumik misissoraanni kinguariernerup erseqqissumik nassuiaatissarsinissaa ajornakusoorpoq, pissutigalugu suliaasaqarfiit ilaanni aamma Kalaallit Nunaat siuariarsimammat. Tassani ilaatigut pineqarpoq ("Current Practices Mineral Potential Index"), tassani Kalaallit Nunaat inissisimaffik 15-imiit 9-imut nikeriarsimalluni imaluunniit ("Room for improvement"), tassani Kalaallit Nunaat inissisimaffiit pitsaanerpaat pingajuanniilluni.

26. marts 2015
Sagsnr. 2015-110245

Postboks 930
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 68 00
Fax (+299) 32 43 02
E-mail: mmr@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Suliassaqarfiit ilai Kalaallit Nunaata misissuinnermut siulianut naleqqiullugu malunnaateqarnerpaamik kinguariatfigisimasai tassaapput; akileraarusiisarneq ("Taxation regime"), attaveqarneq ("Infrastructure"), sulisussat/piginnaasaqartut pissarsiariuminassusai ("Availability of labour/skills") aamma ujarassiornikkut pilerinaateqarneq ("Best Practices Mineral Potential Index").

Akileraarusiisarnermut tunngatillugu kinguariatneq naatsorsuutigineqarsinnaasutut isigineqartariaqarpoq, aammalu royalty-mik atuutsitsilernermik pissuteqartoq ilimanarluni. Attaveqarnermut, sulisussat/piginnaasaqartut pissarsiariuminassusaannut aamma ujarassiornikkut pilerinaateqarnermut tunngatillugu kinguariatneq paarlattuanik nassuiaruminaanneruvoq, tassami ukiuni kingulliunerusuni Kalaallit Nunaata iluani immikkoortuni pingasuni taakkunani annertuunik allannguuteqartoqarsimasorinangilaq. Taamaalilluni immikkoortuni uuttuiffiusuni pingasuni taakkunani aatsitassarsiorfiutileqatigiiffiit isiginninnerat kisimi allannguuteqarsimassaaq, tassalu pissusiviusuniingitsaq.

Pingaartumik naleqqersuummi ujarassiornikkut pilerinaateqarnermi ("Best Practices Mineral Potential Index") kinguariatneq, Fraser Institute-p naleqqersuummut aningaasaliinerup pilerinaateqassusaanut ("Investment Attractiveness Index") kingullermik naatsorsugaanni Kalaallit Nunaata inissisimaffik 9-imiit 41-imut nikeriarsimanera annertooujussuarmik pingaaruteqarpoq. Aningaasaliinerup pilerinaateqassusaanut ("Investment Attractiveness Index") naleqqersuuterpiaq, Kalaallit nunaat tassa maannakkut nunanit inatsiseqarfiusunit 122-init nr. 41-itut inissisimalluni, ujarassiornikkut pilerinaateqarnermut ("Best Practices Mineral Potential Index") naleqqersuummut 60%-itut naleqartumut, aammalu aatsitassanut politikkeqarnikkut pilerinaateqassusermut ("Policy Perception Index") naleqqersuummut 40%-itut naleqartumut, naleqqiullugu 60/40 aallaavigalugu naatsorsugaavoq. Fraser Institute-p kingullermik naatsorsugaanni ujarassiornikkut pilerinaateqarnermut ("Best Practices Mineral Potential Index") naleqqersuummi Kalaallit Nunaat inissisimaffimmit 8-imiit 57-imut nikeriarsimavoq, aatsitassanut politikkeqarnikkut pilerinaateqassusermut ("Policy Perception Index") naleqqersuummi inissisimaffimmit 23-imit 32-imut nikeriarsimalluta.

"Best Practices Mineral Potential Index" aatsitassarsiorfiutileqatigiiffiit nunami/nunap immikkoortuani nunap sannaanik isiginninnerat nassuiarneqarpoq, tassani taakkua sumiiffiup ilisimasaqarfisamik iluanni, aammalu "best practice" (tassa imaappoq akileraartarnermut tunngasut unammillersinnaassuseqartorujussuit, aatsitassanut suliassaqarfimmi pitsaanerpaamik maleruagassiisimaneq, killissaliussanut piumasaqaatit aalajaatsut aamma politikikkut nalorninartoqanngitsaq imaluunniit aarlerinaateqanngitsaq) atorneqartoq naatsorsuutigalugu, ujarassiornerinnakkut periarfissaqarfiusut nalilersussagaat qinnuigineqartarlutik.

"Policy Perception Index" nunap/nunap immikkoortuata politikikkut pilerinaateqassusaanut uuttuutaavoq, aammalu politikkimut tunngassuteqartut aningaasaliinissamut aalajangiinermik sunniisartut tassani ilaallutik. Taakkua tassaasinnapput maannakkut inatsisinut maleruagassanullu atuuttunut, avatangiisini maleruagassiinermut, akileraartarnermut tunngasunut, sumiiffiit illersornissaannut tunngatillugu nalornissuteqarnermut, nunami sumiiffinnut pisinnaatitaaffinnut, attaveqarnermut, inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut tunngasunut, niuernermi aporfissanut, politikikkut patajaassuseqarnermut, suliffeqarnermi maleruagassiinermut, innuttaasut ilinniarsimassusaannut,

ujarassiornermit paasissutissaasiviit pitsaassusaannut aamma isumannaallisaanermit tunngatillugu nalornissutaasut.

Taamaalluni naleqqersuutini marlunni taakkunani, aningaasaliinissamut pilerinaateqarnermut naleqqersuummik naatsorsuinermit atorpeqartartuni tamaginni, kinguariarnej tassani pineqarpoq. Ujarassiornerup pilerinaateqarneranut naleqqersuummi, peqatigisaanik uuttuummut aningaasaliinissamut pilerinaateqarnermut naleqqersuummik naatsorsuinermi pingaarnerpaajusumi, kinguariarnej malunnaateqarnerpaajuvoq. Taamaattoq ujarassiornerup pilerinaateqarneranut naleqqersuummi annertuumik kinguariarnermut tunngaviusoq, nunani tamalaani aningaasat nalingisa nikerarnerannik pissuteqarsinnaavoq.

Kalaallit nunaanni nunap sanna taamaaginnarpoq, kisianni aatsitassanut akigitat appariornerisa kingunerisaanik ingerlatseqatigiiffiit – aamma aningaasaliinerit – iluanaarutissat killissaliussanullu piumasaqaatit pitsaaneruffiannut ujartuisarput.

Aatsitassarsiorfiutileqatigiiffiit aamma aningaasalersuinermit aningaasaliisartut ingerlaavartumik oqaloqatigisarnerisigut, Naalakkersuisut qanimut attaveqarneq allannguutsaaliussamaarpaat. Ingerlatseqatigiiffiit Kalaallit Nunaannik isiginninnerannut tunngatillugu malinnaajuarnissaq, minnerunngitsumillu aningaasaliisartut aningaasaatilillu killissaliussanut piumasaqaatit allannguuteqarneranni qisuariarnerisa paasisinnaanissaa pingaaruteqarpoq.

Kalaallit Nunaata ukiuni kingulliunerusuni appassisumik inissisimaneranut nassuiaatissaasinnaasoq aamma tassaasinnaavoq, nunap annertuumik aatsitassarsiorluni misissuinermit immikkoortumit aamma aatsitassarsiornermut suliasat aalajangersimasut akuersissuteqarfigineqartussaallutik immikkoortumut ikaarsaarnerani nunap/nunap immikkoortuata naliliinermi kinguariarnera, pissutigalugu ingerlatseqatigiiffiit maannakkut tassangaannartumik avatangiisinut, isumannaallisaanermit, inuiaqatigiinni piujuartussamik sunniuteqartitsinissamut il.il. aalajangersimasorujussuarnik piumasaqaateqartoqarnera misigilertarmassuk.

Kiisalu uranimut politikki pillugu nalorninartorsiorneq sunniuteqarsimasinnaavoq, tassami misissuineq piffissami 2014-imi aggustimiit novembarimut ingerlanneqarpoq, tassani uranimut politikki qineqqusaarnerup nalaani oqallinnermi sammisani pingaaruteqartunut ilaarpiarmat.

Killissaliussanut atugassarititaasuni ingerlatseqatigiiffiit malitassaanni allanngoriartornernut aatsitassarsiorfiutileqatigiiffiit mianernartorujussuusut Naalakkersuisut eqqumaffigaat. Taamaattumik periusissat maleruagassallu naapertorlugit ataavartumik patajaatsumillu aatsitassanut politikkeqarneq Naalakkersuisut qulakkeernalersaarpaat.

2. Fraser Institutep nalunaarsuinerani kingullermi Kalaallit Nunaata nr. 9-miit 41-mut inissinneqarsimanera Naalakkersuisut qanoq isumaqarfigivaat?

Akissut:

Apeqquteqaat 1-imut akissuteqaat innersuussutigineqarpoq.

3. Aningaasaqarnermut Aatsitassanullu naalakkersuisoq oqarpoq, aatsitassarsiornerissamut periarfissat pillugit ernummateqarani isumalluarlunili. Taamatut isumalluarneq sumik tunngaveqarpa?

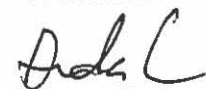
Akissut:

Naalakkersuisut isumaqarput isumalluarnissamut pissutissaqavittoq. Isumalluarneq aatsitassarsiorluni ingerlatat annertusinissaasa neriunaateqarneranut tunngassuteqarpoq, aallaavigineqarluni nunarsuarmi aatsitassarsiornermut suliassaqrarfiup iluani ingerlanerliortoqaraluartoq, aatsitassanik misissueqqaarnerup aamma aatsitassarsiorluni misissuinerup iluanni soqutiginnilluortoqartoq Kalaallit Nunaanni suli misigigatsigu. Taamaattoq ersarippoq tunngaviusumik aatsitassarsiorluni misissuineq, ingerlatseqatigiiffiit aatsitassarsiorluni misissuinermik suliaqartut aallarlerlaat asimi piffissamut suliaqarfiusussamut aningaasassarsiniarfigisagaat, annerusumik minnerusumilluunniit nunarsuaq tamakkerlugu unittoorsimasoq. Suliassanut nassuiarluakkanut killissalersorneqarsimasunullu annaasaqaataasinnaasumik aningaasassarsiniartarneq ajornarani, taakkunanngalu marlussunnik peqarluta Kalaallit Nunaanni tamanna pikkoriffigaarput/iluatsitsilluarfigaarput. Suliassat taakkua nammagassanik annertuunik nammagaqartussat, piffissami matumani ingerlatitsisuusussaapput, aammalu siunissami nunarsuarmi niuerfik neriutugisatsitut siumut allaqqippat suliassanik allanik kivitseqataasussaallutik.

Taamaattumik Naalakkersuisut isumaqarput, aatsitassanik piiaanerup iluani killiffik pingaaruteqartoq Kalaallit Nunaanni maannakkorpiaq misigineqarmat nuannaarutissaalluinnartoq, tassami True North Gems Greenland A/S-ip ukiuni qulikkaani matumani aatsitassarsiorfiit nutaat siullersaat sanaartuleruttorpaa, taamaaliornermi Kalaallit Nunaat ukioq manna qaammatit pingasukkaat pingajuanniit nunatut aatsitassarsiornermi tunisassiorlunngooqeriissammat. Aammattaarli Hudson Resources-ip anorthosit-inut suliassaanut Kangerlussuup eqqaaniittumut tunngatillugu tamanut ammasumik tusarniaaneq piffissap sivikitsup ingerlanerani aallartissasoq naatsorsuutigineqarpoq, kiisalu Ironbark Zink Limited-ip Kalaallit Nunaata avannaani Citronen Fjord-imi zinkisiorfissaanut tunngatillugu tusarniaanermut najoqqutassat inaarutaasut, taamatuttaaq piffissap sivikitsup iluani piareertussaallutik. Taamaalilluni suliassat taakkua marluk ukioq manna piiaanissamut akuersissummik pissarsisinnaanerat kiisalu suliassat Naalakkersuisunit akuerineqassappata, siunissami ungasinngitsumi sanaartornermut ingerlatassat aallartissinnaalissagaat ilimanarpoq.

Naggasiutigalugu § 37 naapertorlugu apeqquteqaammut 2014-079 Fraser Institute akissuteqaat innersuussutigineqarsinnaavoq, tassani aamma ukiup siulianit misissuinermi Kalaallit Nunaata inissisimanerata kinguariarneranut apeqquteqaateqartoqarluni.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Andreas Uldum